

3. Матеріали 2-го Круглого столу «Проблеми і перспективи розвитку музеїв ВНЗ України». Тези доповідей. / В авт. ред. – 23-24 лист. 2007р. – К.: Державний політехнічний музей України, 2007. – 92 с.
4. Методолого-теоретичні й методичні засади виховання молоді на національно-культурних традиціях українського народу в умовах євроінтеграції: Науково-методичний посібник / Авт. кол.; ред. докт. пед. наук, проф., чл.-кор. АПН України А.М. Бойко; Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2008. – 171 с.
5. *Козлова І. В.* Музейна педагогіка як засіб громадянського виховання учнів / І.В. Козлова. // Завуч. – 2006. - № 15. – С. 2-6.
6. *Пусепліна Н. М.* Формування морально-духовних цінностей студентів у процесі музейно-педагогічної діяльності вишу / Н.М. Пусепліна // Зб. наук. праць Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія : „Педагогічні науки”. – Випуск 71. – Полтава, 2018. – С. 56-59.

Сергій Горденко

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ УЧНІВ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ ВИХОВНІЙ РОБОТІ

У Концепції національного виховання головною метою є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, своєрідності погляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України, які включають в себе національну самосвідомість, розвинені духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, трудову, розумову, фізичну, екологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту.

Позашкільна виховна робота передбачає, передусім, цілеспрямовану організовану діяльність за межами навчально-виховного закладу, метою якої є створення та реалізація умов для творчого, інтелектуального та духовного розвитку особистості, педагогічно доцільної організації вільного часу школярів.

Проблему організації виховного процесу в позаурочний час у сучасній школі досліджують І. Бех, І. Гавриш, Н. Зеленкова, Л. Кондрашова, О. Лаврентьева, В. Оржеховська, Г. Троцько та ін.

Науковець Л. Бродська, сутність поняття «виховна робота» визначає як педагогічну взаємодію суб'єктів виховання, що здійснюється в урочній та позакласній діяльності і спрямованій на особистісний розвиток і саморозвиток учнів, формування якостей громадянина держави, його готовності до самореалізації в різних сферах життєдіяльності в змінних соціально-економічних умовах. Вона стверджує, що ця взаємодія здійснюється через безпосереднє спілкування, взаємовідносини педагога і вихованця, створення виховного середовища, корекцію впливу різних суб'єктів соціальних відносин дитини.

Л. Базильчук позакласною виховною роботою називає – цілеспрямовану організацію, що здійснюють учителі, вихователі, органи дитячого самоврядування в школі після уроків, яка спрямована на досягнення єдиної мети – гармонійного розвитку дітей та молоді, задоволення їх інтересів і запитів, виявлення талановитих і обдарованих вихованців, створення умов для самовиховання і самореалізації кожного учня.

Позакласна робота – це складова частина навчально-виховної роботи школи і є однією з форм організації дозвілля учнів, а також сукупністю різних видів діяльності, що володіє широкими можливостями позитивної дії на учнів і є самостійною сферою навчально-виховної роботи вчителя, яка здійснюється у взаємозв'язку з роботою на уроці [2, с. 3].

У виховній роботі науковці виділяють три групи функцій. Перша група пов'язана з безпосереднім впливом педагога на учня: вивчення індивідуальних особливостей

розвитку, оточення та інтересів; програмування виховних впливів; реалізація комплексу методів і форм індивідуальної роботи; аналіз ефективності виховних впливів. Друга група функцій пов'язана зі створенням виховного середовища: згуртування колективу; формування сприятливої емоційної атмосфери; включення учнів у різні види діяльності; розвиток дитячого самоврядування. Третя група функцій спрямована на корекцію впливів різних суб'єктів соціальних відносин на школяра: соціальна допомога сім'ї взаємодія з педагогічним колективом; нейтралізація негативних впливів соціуму; взаємодія з іншими освітніми закладами [1].

Форми виховної роботи реалізують наступні функції: організаційну, оскільки будь-яка форма виховної роботи передбачає вирішення організаційних завдань. В ролі організатора може виступати як педагог-вихователь, так і учні. Організація заходу відображає визначену логіку дій, взаємодії учасників. Існують узагальнені методи (алгоритми) організації різних форм виховної роботи, які стали традиційними і використовуються педагогами (бесіди, колективні творчі справи, конкурси, вікторини і т.п.). Їх проведення передбачає проходження ряду стадій, етапів організаційної діяльності. Друга функція – регулююча. Використання різних форм дозволяє регулювати як стосунки між педагогами і учнями, так і між учнями. Різні форми по-різному впливають на процес згуртування групи школярів. Саме завдяки формам, в яких заздалегідь закладається необхідність взаємодії учасників, відбувається формування норм соціальних відносин. Третя функція – інформаційна. Реалізація цієї функції передбачає не тільки одностороннє повідомлення учням суми знань, необхідних їм у подальшому житті в суспільстві, але і актуалізацію тих знань, які вони мають, звернення до їх досвіду.

Отже, науковці визначають форму виховної роботи як основний компонент організації педагогічного процесу. Одна форма виховної роботи відрізняється від іншої завдяки певним, притаманним їй, властивостям (час підготовки і проведення, кількість учасників, умови й застосовувані засоби тощо) [3, с. 12].

Таким чином, враховуючи вище сказане, організація різних форм змістовного дозвілля школярів у позашкільній виховній роботі вирішує завдання формування і розвитку світогляду учнів, виявлення різноманітних творчих здібностей і сприяння їх усебічному розвитку, виховання самостійності та ініціативи, вироблення навичок самоосвіти, підготовку до майбутньої практичної діяльності.

Дослідник проблеми І. Петрова визначає, що «дозвілля – це явище можливостей та обмежень, його мета – творча, а не руйнівна діяльність. І головна роль в організації дозвілля відводиться людині як соціальній істоті». Науковець Н. Цимбалюк зазначає, що дозвілля є соціокультурним відображенням змін і можливостей загальної соціальної системи і всіх підсистем суспільства, дає змогу зрозуміти рівень його духовності та перспективності. Основними принципами організації культурно-дозвілдової діяльності є: гуманізація змісту виховного компонента дозвілля (ґрунтується на загальнолюдських цінностях, правах людини); орієнтація на розвиток особистості як основної цінності суспільства; національна спрямованість змісту і форм діяльності; децентралізація та демократизація дозвілля; рух від стандартизації та уніфікації до строкатості та багатобарвності форм дозвілля [4].

Як стверджує Н. Флегонтова, дозвіллева діяльність школярів має подвійну природу: з одного боку – це самоцільна вільна творча діяльність, невимушена, спонтанна, з іншого – діяльність культууроформуюча, багатоаспектно розвиваюча і виховуюча, якій сприяють зусилля педагогів. Тому одним із першочергових завдань педагогічної роботи є забезпечення необхідних умов для різнобічного гармонійного особистісно-соціального розвитку школярів у дозвіллевій діяльності, яка за своїм змістом повинна бути діяльністю культурно-дозвіллевою. І тоді, як зазначає дослідниця, для

ефективної реалізації такої стратегії, головною задачею буде формування у школярів усвідомлених потреб стосовно змісту та форм культурного дозвілля [4, с.4-5].

Таким чином, дозвілля впливає на формування моральних принципів, ідеалів школярів, їх інтересів, освітньо-професійної та культурної соціалізації.

Список використаної літератури

1. *Кондрашова, Л.В., Лаврентьєва, О.О., Зеленкова, Н.І.* Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л.В.Кондрашова, О.О.Лаврентьєва, Н.І.Зеленкова. – Кривий Ріг : КДПУ, 2008 – 187 с.
2. Організація позакласної роботи в сучасному навчальному закладі як інноватика в освітньому просторі : / уклад.: С. Н. Грипич, О. В. Слобода, Л. В. Ковальчук. – Рівне : РДГУ, 2014. – 15 с. – (Серія «Педагогічна інноватика»).
3. *Рожков М.И.* Теория и методика воспитания: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / М.И.Рожков, Л.В.Байбородова. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. – 384 с.
4. *Флегонтова Н.М.* Ф 71 Педагогічна організація культурного дозвілля школярів: Навчально-методичний посібник. – К.: Освіта України, 2007. – 144 с.

Валерія Солодовник

ВИХОВАННЯ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Успіх – це здатність крокувати
від однієї невдачі до іншої,
не втрачаючи ентузіазму.
Уїнстон Черчилль

Сучасна система освіти більше зорієнтована на тестування та стандартизовану перевірку знань, а не на творчий розвиток індивідуальності учня. Нажаль, це проблема не лише України, а й таких країн як Америка, Польща, Чехія та Угорщина. Звісно, в кожній країні проблеми свої, але серед них є одна спільна – небажання дітей відвідувати школу.

Багато дітей в Україні вважають школу непотрібною та нецікавою, а на останніх роках навчання у школі вони займаються з репетиторами для того, щоб вступити до ВНЗ. Чимало учнів шкіл, після їх навчання не бажають вступати до вищих навчальних закладів чи професійних технічних училищ. Однак, проблема полягає навіть не в цьому: головною проблемою сучасної освіти в Україні є її стандартизація. Але не в плані стандартизованих тестів, а в плані того, що більшість шкіл, вчителів, а головне – програм до цього часу не враховують індивідуальність учня.

Метою нашої публікації є розкриття питання виховання успішної особистості в загальноосвітній школі на сучасному етапі розвитку освіти.

Дану проблему, як основну проблему в освіті Сполучених Штатів Америки та світу виділяє видатний американський педагог та просвітитель Кен Робінсон. Він говорить, що не потрібно вносити до школи культ тестування, що його потрібно викоринити. За словами вченого, головною метою вчителя є навчити дитину вчитися. Викладач може займатися викладацькою діяльністю, але він не досягне своєї мети, якщо учень не отримає навичок, необхідних для самостійного пошуку та засвоєння знань [1, с. 2].

Серед вітчизняних педагогів та вчених над проблемою роботи із талановитими дітьми, їх розвитку та виховання працювали: В.О. Сухомлинський, Л.П. Кукса, О.Є. Антонова та інші. Всі вони розглядали розвиток обдарованої дитини, як успішної у майбутньому особистості.

Питання виховання успішної особистості у наш час є надзвичайно актуальним. Зараз, коли технології розвиваються із неймовірною швидкістю, коли виникають нові професії і зникають старі особливо важливо дати дитині розуміння своєї унікальності і